

Hervormingen Cuba beter zonder VS

ARJAN OTTEN

VORIGE WEEK maakte de Cubaanse staatstelevisie bekend dat Fidel Castro vanwege gezondheidsredenen de macht heeft overgedragen aan zijn jongere broer Raúl. Tijdelijk, althans zo wordt gezegd. Maar wel voor het eerst sinds 1959.

In Miami, waar zo'n twee miljoen Cubaanse dissidenten wonen, werd dit gevierd als een overwinning. Het einde van het communistische tijdperk lijkt in zicht. Maar wat komt er voor in de plaats? En hoe zullen de hervormingen plaatsvinden?

De regering-Bush heeft een coördinator aangesteld die de transitie in Cuba moet gaan begeleiden. Maar een actieve bemoeienis van de VS is wel het laatste waar de Cubanen op zitten te wachten.

Cuba is een land van contrasten. Wanneer je als toerist het eiland bezoekt, raak je al snel geïntrigeerd door de schoonheid van het landschap, de koloniale steden, en de warmte van de mensen. Maar de medaille heeft ook een keerzijde. Zo ontbreekt het de Cubanen aan vrijheid van meningsuiting, vergadering en vereniging, alsook de vrijheid om te gaan en staan waar ze maar willen. Zo zijn kritische geluiden aan het adres van Fidel Castro taboe, riskeren dissidenten een jarenlange gevangenisstraf omdat ze staatsvijandig zouden zijn, en zijn de meeste hotels in Cuba alleen toegankelijk voor toeristen.

Door de effectieve staatscensuur weet de bevolking zelf ook nauwelijks van het bestaan van oppositiebewegingen op Cuba af. Eén van de meest vooraanstaande dissidentenleiders is Oswaldo Payá. Paradoxaal genoeg is Payá, winnaar van de Europese Sacharoprijs in 2002, veel bekender buiten Cuba dan op het eiland zelf. De meeste Cubanen vernamen pas voor het eerst over zijn veranderingsgezinde ideeën toen ex-president Jimmy Carter hierover begon bij zijn bezoek aan Cuba tijdens een ongcensureerde live-uitzending.

Het gedachtegoed van Payá is bekend als het Varela-project - gaat uit van een vreedzame, geleidelijke verandering op politiek, sociaal en economisch gebied. Een soort fluwelen revolutie, waarbij een aantal van de verworvenheden van het huidige communistische systeem overeind blijft.

Want wat je ook van het politieke systeem op Cuba vindt, de succes-

Havana, augustus 2006. 'Als toerist raak je geïntrigeerd door de schoonheid van het landschap, de koloniale steden...'

FOTO REUTERS

sen die zijn geboekt, mogen er wezen. Het is de regering-Castro bijvoorbeeld gelukt te blijven investeren in gezondheidszorg, onderwijs en cultuur.

Het voorzieningenniveau in Cuba krijgt al jarenlang lof van internationale organisaties als WHO, Unesco en Unicef. Zo telt het eiland de meeste artsen per hoofd van de bevolking ter wereld: gemiddeld één per honderdzeventig inwoners. In Latijns-Amerika is dat gemiddeld één per 613 inwoners.

Wat de gemiddelde levensverwachting en kindersterfte aangaat, kan Cuba zich meten met de besten van de wereld. En hoewel de verschillen tussen rijk en arm de laatste jaren toenemen, is de kloof vele malen minder groot dan in andere landen. Deze bijzondere prestaties waren naar verluidt ook aanleiding voor het privébezoek van wijlen prins Claus, samen met zijn zoon Friso, in 1998 aan Castro.

De resultaten zijn des te opmer-

klijker als men bedenkt dat Cuba zelf nauwelijks grondstoffen bezit en de VS al vanaf 1962 een economische boycot tegen Cuba voeren. Het embargo, dat in 1992 en 1996 is aangescherpt, verbiedt niet alleen economische betrekkingen tussen beide landen, maar maakt het ook mogelijk bedrijven uit andere landen die zaken doen met Cuba, in de VS voor de rechter te slepen.

DE VS, op nog geen honderdtachtig kilometer afstand, zijn van oudsher de natuurlijke handelspartner van Cuba. Tot 1959 was Cuba voor ongeveer zeventig procent van zijn handel aangewezen op de VS. Daarna richtte het land zich - deels noodgedwongen - op de Sovjet-Unie en het handelsblok van de toenmalige Comecon. Eind jaren tachtig, toen de Sovjet-Unie ineestortte, was Cuba voor ruim tachtig procent afhankelijk van de handel met de Comecon. De val van de Sov-

jet-Unie zorgde voor de zwaarste economische crisis in de Cubaanse geschiedenis.

Het laatste decennium heeft Cuba zich geleidelijk uit het dal omhoog weten te werken, onder meer door handelsbetrekkingen met andere landen aan te gaan en fors te investeren in toerisme. Spanje en Nederland zijn uitgegroeid tot de belangrijkste handelspartners. De harde lijn die de VS sinds jaar en dag jegens Cuba hanteren, lijkt een averechts effect te hebben. Fidel Castro is 47 jaar onafgebroken aan de macht geweest en komt daarmee de twijfelachtige eer toe de langzittende president te zijn. En de economische boycot heeft vooral de mensen in Cuba getroffen.

In 2004 heeft de regering-Bush het embargo opnieuw aangescherpt, waardoor het voor de Cubanen nog moeilijker is geworden om essentialia als voedsel, medicijnen en brandstof te bemachtigen. De schade die Cuba inmiddels door de

boycot heeft geleden, is aanzienlijk: zeker zo'n tachtig miljard dollar. De aversie en angst van de Cubanen voor politieke inmenging van de VS zijn dan ook begrijpelijk.

Het beste wat de VS kunnen doen om Cuba te helpen, is het opheffen van het embargo. Dit is ook de mening van de overgrote meerderheid van de landen van de VN, Jimmy Carter én van dissidentenleider Oswaldo Payá. Verder is te hopen dat de politieke veranderingen geleidelijk en vreedzaam zullen verlopen, met behoud van de verworvenheden van het communistische regime. De hervormingen zullen ook alleen kans van slagen hebben als deze door oppositiebewegingen op Cuba zelf gesteund en gedragen worden. Militaire interventies en actieve externe inmenging zullen hetzelfde effect hebben als in Irak en Afghanistan, zeker als dit onder leiding van de VS gebeurt.

De auteur is geograaf

Een soort Koninginnedag met boten vol hanghomo's

WE HEBBEN elf fraaie botenparades gehad, met een kleine duizend boten. Het is altijd goed het feest op een hoogtepunt te verlaten. En misschien is het daarom goed de Canal Parade nu af te schaffen. Het wordt een soort Koninginnedag met boten vol hanghomo's, en dat lijkt me niet de bedoeling. Er komt door het afschaffen veel geld vrij, en daar gaan we iets nieuws mee doen. Je moet jezelf blijven uitvinden. Dat moet je trots zijn.

T. de Huet, Amsterdam.

Krol, bij gebrek aan beter

IN Het Parool van vrijdag uitte Henk Krol weer eens kritiek op de Amsterdamse Gay Pride. Dan haalt-ie er nog een jongen bij die zijn coming out uitstelde door pa's reacties op de Gay Pride. Jongeren stellen hun coming out wel tien keer uit door hun onzekerheid!

Henk Krol FOTO GPD

Ik begrijp niet dat het de media nog steeds niet duidelijk is dat Henk Krol en ook het COC de homo's niet vertegenwoordigen. De meeste gays herkennen zich helemaal niet

in de Gaykrant en het COC. Hun rol is uitgespeeld, en toch: Henk Krol en het COC, bij gebrek aan beter!

A.H. Jacobs, Amsterdam

Het probleem is Siep

'WIJ ZIJN eruit getreiterd door de gemeente, dus eerst excuses en dan pas gaan we weer verder praten,' aldus Siep de Haan over de voorwaarde voor de organisatie van Pride 2007. Want Siep de Haan heeft natuurlijk niets gedaan waardoor de gemeente niet meer met hem verder wilde. En hoeft dus ook geen excuses aan te bieden. Begrijpen die paar vriendjes die Siep nog heeft nu eindelijk dat niet de gemeente hun probleem is, maar het karakter van Siep? Hij zegt ook dat de Pride zijn concept was, maar de botenparade is bedacht door een stel Duitsers die hier te gast waren voor Europride in 1995.

R. te Vruchte, Amsterdam

Boerderij stond niet leeg

TOT MIJN verbazing zag ik vorige week zaterdag een artikel in Het Parool over de kraakboerderij aan de Ronde Hoep West 49. Leuk om de foto's te zien, erg herkenbaar voor ons. Wij hebben hier namelijk een paar jaar gewoond.

Vóór onze tijd (nu ongeveer vier jaar geleden) woonden er al jaren andere mensen in, na ons kwamen er wederom nieuwe bewoners. Uiteindelijk werd de boerderij niet meer veilig bevonden (terecht naar mijn mening) en was sindsdien dichtgespijkerd. Dit is zo sinds een klein jaar. Het is dus onjuist dat u in uw stuk aangeeft dat de boerderij al achttien jaar leeg staat.

Els Hartman

Eigen verantwoordelijkheid

IK WEET WIE verantwoordelijk is voor het ongeluk met de trap in Utrecht. Dat zijn de mensen die op die trap hebben staan springen en dansen. Er zullen veel plekken zijn waar, als je er met velen op danst, de boel naar beneden zal komen.

Het publiek heeft een eigen verantwoordelijkheid. Als je onder een trap gaat zitten en erboven staan mensen te dansen, dan neem je

een risico. En als je op zo'n trap gaat dansen, neem je ook een risico. Het risico pakte verkeerd uit. Dat is erg, maar je moet het niet ingewikkelder maken dan het is.

Gerard ter Neve, Amsterdam

Kan het iets zachter?

HET PAROOL vertoonde een leuke foto van 'housende' mensen aan de Slotterplas bij mooi weer. Wij, bewoners van de appartementen rondom de Slotterplas, hebben het lawaai moeten uitzitten van 's morgens tien tot 's avonds half twaalf (en niet elf uur, zoals u abusievelijk schreef).

Volgens de politie die ik heb gebeld waren er veel klachten over het lawaai, dat tot op station Lelylaan te horen was. Maar door het verlenen van een vergunning door het stadsdeel waren haar handen gebonden. Het feest zou tot één uur 's nachts duren, maar de politie heeft kunnen bewerkstelligen dat het om half twaalf uit moest zijn.

'Twee klagers kunnen het voor de gehele buurt verpesten,' schrijft u. Ik denk dat het er meer dan twee waren. Ik ben niet tegen openluchtfeestjes, maar kan het misschien iets zachter?

A.J.M. Verkuylten, Osdorp